



# Helsingin seudun MAL-sopimus 2020-2031

## Seurantakatsaus kaudesta 2020-23

*Helsingin seudun MAL-seurantakokous 23.5.2024*




**ara**  
Asumisen rahoitus-  
ja kehittämiskeskus

 Elinkeino-, liikenne- ja  
ympäristökeskus

**TRAFICOM**  
Liikenne- ja viestintävirasto

 Väylävirasto  
Trafikledsverket

 Työ- ja elinkeinoministeriö  
Arbets- och näringsministeriet

 VALTIOVARAINMINISTERIÖ  
FINANSMINISTERIET

**LVM**  
LIIKENNE- JA  
VIESTINTÄMINISTERIÖ

 **HSL**  
HRT

 Ympäristöministeriö  
Miljöministeriet



# Seurantakatsauksen sisältö:

- Johdanto: MAL-sopimuksen tavoitteiden edistyminen ja opit seuraavalle kaudelle (diat 3-6)
- Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden seurannasta 2020-2023 (diat 7-9)
- Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä (diat 10-20)
  - Tiivistelmätaulukko toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23 (maankäyttö)
  - Asuntokaavoitus ja sen sijoittuminen
  - Asuntokaavoitustavoitteiden toteutuminen
  - Valtion kunnallistekniikan avustukset ja kiinteistöomaisuuden luovutukset asumiskäyttöön
  - Tiivistelmätaulukot toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23 (liikenne)
- Asuminen ja elinympäristön laatu (diat 21-29)
  - Tiivistelmätaulukot toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23 (asuminen)
  - Asuntotuotanto ja tavoitteiden toteutuminen
  - Asuntotuotannon sijoittuminen
  - ARA-tuotanto
  - Valtion käynnistysavustukset ja A-Kruunun asuntotuotanto
  - Asunnottomuuden puolittaminen
- Muut sopimuksen toteuttamisen kannalta tärkeät toimenpiteet (diat 30-33)
- Lisätiedot

# Johdanto: MAL-sopimuksen tavoitteiden edistyminen ja opit sopimuskauden jatkolle





# Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä: tavoitteiden edistyminen

Helsingin seudun MAL-sopimuksen yleisenä tavoitteena on muodostaa seudulle yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kokonaisuus, joka mahdollistaa kestävä kasvun, tukee vähähiilisyttä ja kestäviä liikkumismuotoja. Kestävyystavoitetta kohti suunnataan mm. hyödyntämällä tehdyt liikenneinvestoinnit täysimääräisesti niin, että yhä suurempi osuus seudun asukkaista ja työpaikoista sijaitisi hyvien liikenneyhteyksien äärellä ja saavutettavuus paransi.

MAL-sopimukseen kirjattu kehityspolku kohti tavoitetilaa korostaa mm. raideliikenteeseen ja muihin joukkoliikenteen runkolinjoihin tukeutuvan maankäytön vahvistamista ja sitä onkin MAL-sopimuksen viimeisten vuosien aikana vahvistettu. Isojen raidehankkeiden kuten Kehäradan ja Raide-Jokerin varrelle on kaavoitettu ja rakennettu paljon asuntoja ja muutakin kaupunkirakennetta. Valtaosa asuntotuotannosta sijoittui seudulla kestävä liikumisen vyöhykkeille, ja hajakentän osuus on ollut häviävän pieni, ainakin verrattuna 2000-luvun alkuvuosiin. Sopimuksessa tavoite on, että vuonna 2030 kestävä liikumisen vyöhykkeille sijoittuisi 85 % seudun väestöstä. Tällä hetkellä osuus on 80 % ja se on noussut neljän vuoden takaisesta 72 %:sta.

Kestävien kulkutapojen osuuden lisääminen on ollut myös sopimuksen tavoitteena. Pitkäjänteinen MAL-yhteistyö on osoittanut tehokkuutensa ja uusimman HSL:n liikkumistutkimuksen mukaan kestävien kulkutapojen osuus kaikista matkoista on noussut 60 %:sta (2018) 62 %:iin (2023). Erityisesti kävelyn suhteellinen osuus kasvoi. Vastaavasti automatkojen ja joukkoliikennematkojen määrä laski.

Seudulla kehitetään edelleen uusia teknisiä järjestelmiä ja edistetään digitalisaatiota, jotta matkakäytöt olisivat entistä sujuvampia ja kestävä liikumismuodot aiempaa helppokäyttöisempiä ja käyttäjystävällisempiä. Joukkoliikenteen matkatiedon tietojärjestelmiä ja -sovelluksia on kehitetty tarjoamaan entistä parempaa reaaliaikaista tietoa aikatauluista. Myös joukkoliikenteen häiriönhallintaan on panostettu, jotta matkustajien uudelleenreititys toimisi mahdollisimman sujuvasti.

Hyvät ja helpot liikkumisen palvelut ja hyvä saavutettavuus myös edistävät seudun houkuttelevuutta. Pandemian aikana oli notkahdus väestönkasvussa ja muuttoliikkeessä, mutta nyt tilanne vaikuttaa palanneen pandemiaa edeltävälle tasolle, paikoin jopa sen yläpuolelle. Helsingin seutu houkuttelee jälleen väkeä niin muualta Suomesta kuin ulkomailta. Erityisesti ulkomainen nettomuutto on noussut vahvasti. Joukkoliikenteen matkustajamäärät seudulla eivät kuitenkaan ole vielä palanneet koronaa edeltäviin lukuihin väestönkasvusta huolimatta. Yhtenä syynä tähän on etätyön yleistymisestä johtuva työmatkojen vähentyminen.

Sopimuksen tavoitteena on ollut myös se, että Helsingin seutu on kansainvälisesti houkutteleva kohde niin työvoimalle kuin yrityksille. Asukkaiden ja työntekijöiden lisäksi myös yritykset arvostavat nykyään hyviä kestäviä kulkuyhteyksiä ja erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvia sijainteja, ja siksi niiden kehittäminen on seudun houkuttelevuuden kannalta oleellista myös jatkossa. Panostaminen liikenneturvallisuuteen lisää osaltaan kestävien kulkumuotojen käyttöä ja seudun houkuttelevuutta. Kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä on parannettu kuntien ja valtion toimesta ja erityisesti KUHA-ohjelman toimenpiteillä on kehitetty turvallisempaa liikenneympäristöä.

Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys sen sijaan ei ole ollut tavoitteiden mukaista. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt putosivat reilusti koronapandemian ensimmäisenä vuonna 2020, mutta tuoreimpien eli vuoden 2022 päästölaskentojen mukaan laskeva trendi on pysähtynyt ja jopa kääntynyt uuteen nousuun. Tavoitteena ollut päästöjen ja samalla myös liikennemelun vähentäminen vaatii lisätoimenpiteitä.

MAL2023 –suunnitelma hyväksyttiin seudun luottamushenkilöelimissä syksyllä 2023. MAL2023 –suunnitelman ja –prosessin jälkiarviointi on käynnissä ja valmistuu syksyyn 2024 mennessä. Jälkiarvioinnin pohjalta kehitetään MAL-yhteistyötä entistä toimivammaksi ja tuloksekkaammaksi. MAL-sopimusneuvottelut ovat parhaillaan käynnissä.



# Asuminen ja elinympäristön laatu: tavoitteiden edistyminen

Helsingin seudun MAL-sopimuksessa asuntotuotannon määrälle oli asetettu kunnianhimoiset tavoitteet, jotka kaudelle osuneista mullistuksista (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota, inflaation kiihtyminen, rakennus- ja energiakustannusten sekä korkotason nousu) huolimatta ylitettiin reilusti. Asuntorakentamisessa aloituksia on tällä hetkellä todella vähän ja rakennusalan suhdanne on vaikea.

Asuntokaavoituksen määrällisiä tavoitteita ei aivan saavutettu, mutta siitä huolimatta asumisen asemakaavavaranto on säilynyt hyvällä tasolla ja jopa kasvanut, joten uudelle asuntotuotannolle ei ainakaan kaavoituksen puolesta ole seudulla esteitä. Kaavavaranto mahdollistaa uuden asuntotuotannon käynnistymisen sitten, kun muut edellytykset ovat paremmat.

Sopimuksen tavoitteisiin on kirjattu, että asumisen kaavoituksen tulisi määrällisen riittävyyden lisäksi olla laadukasta ja mahdollistaa koko- ja hallintamuotojakaumaltaan monipuolista asuntotuotantoa. Laadulle ei ole asetettu sopimuksessa mitattavia tavoitteita, mutta asuntotuotannon monipuolisuutta on seurattu sopimuskauden aikana mm. hallintamuotojakauman, huoneistotyyppin ja huoneistokoon osalta. Pienten kerrostaloasuntojen määrä on ollut roimassa kasvussa, ja huoneistojen koko on pienentynyt huomattavasti kaikissa asuntotyypeissä.

Kohtuuhintaisen asumisen turvaamiseen on pyritty ARA-tuotannon tavoittein. ARA-tuotannon tavoiteosuus oli pääkaupunkiseudulla korkeampi (30%) kuin muulla seudulla (20%). Pääkaupunkiseudulla tavoitteisiin ei aivan päästy, mutta kauden viimeisenä vuonna ARA-valtuuksia nostettiin valtion puolelta ja suhdannetilanteen heikkeneminen siivitti ARA-tuotannon määrän korkealle tasolle, nostaten koko kauden toteumaa. KUUMA-seudulla tavoitteet ylittyivät suhdanteista riippumatta.

Sopimuksen tavoite torjua negatiivista segregatiota on tunnistettu myös Helsingin seudun vuonna 2023 valmistuneessa MAL 2023 –suunnitelmassa, jossa segregatiota pidetään tärkeänä tavoitteena. Sitä pyritään edistämään toteuttamalla mahdollisimman monipuolisesti asuntoja eri hallintamuotoihin sekä suunnitellaan kirjatulle kaupunkiuudistusalueille suunnatuilla erityisillä toimenpiteillä. Seudulla on myös monenlaisia tapoja arvioida ja seurata segregatiota. Seututasolla yhteneväistä segregatiota arviointia ja seuranta kehitetään.

Asunnottomuuden puolittaminen oli tämän MAL-sopimuskauden toimenpiteissä tavoitteena. Melko lähelle tavoitetta päästiin; asunnottomuus vähentyi 42 %. Laajempaan tavoitteeseen on poistaa asunnottomuus kokonaan tämän vuosikymmenen aikana. Helsingin seudulla on noin puolet koko Suomen asunnottomista ja edistymisen asunnottomuuden vähentämisestä on ollut paljolti Helsingin vastuulla, mutta myös muiden seudun kuntien sekä hyvinvointialueiden panostusta tarvitaan, jotta asunnottomuutta saadaan jatkossakin vähennettyä.



# MAL-sopimusmenettelyn haasteet ja opit kaudelta 2020-23

- Maankäytön ja liikennejärjestelmän monimuotoisten haasteiden yhteensovittaminen on MAL-sopimuksen ytimessä ja sopimusosapuolilla tulee olla vahva tahtotila ratkaista näihin liittyvät ongelmat yhdessä. Ratkaisuja pitää etsiä monenkeskisesti ja ratkaisujen löytämiseen tulee kaikkien osapuolten sitoutua. Helsingin seudun MAL-sopimuksessa näitä asioita ovat esimerkiksi lähijunavarikoiden ja raskaan liikenteen taukopaikkojen sijoittaminen sekä korvaavan ratkaisun löytäminen Santaradalle.
- MAL-sopimuksessa toteutettavaksi sovittavissa hankkeissa tulee kiinnittää huomiota hankkeiden suunnitelmavalmiuteen ja toteutettavuuteen sekä kustannuksiin liittyviin riskeihin. Neljä vuotta on lyhyt aika suunnitella ja toteuttaa hankkeet. Monenlaisten eri vaiheissa olevien toimenpiteiden edistäminen yhdessä on kuitenkin tarpeen ja tulevien sopimuskausien hankkeiden suunnittelun eteneminen tulee varmistaa.
- MAL-sopimuksessa sovittujen hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumiseen sekä toteutumisen seurantaan tulee jatkossa kiinnittää vahvemmin huomiota. Jatkuvan tilannekuvan ylläpitäminen sopimusosapuolten kesken on keskeistä. Jokaisella sopijaosapuolella on vastuu varmistaa sopimuksen toteutuminen. KUUMA-kuntiin kohdennetusta valtion MAL-rahoituksesta (KUHA-ohjelma) jää tällä kaudella osa käyttämättä. Toteuttajatahojen tulee aktiivisesti ylläpitää yhteistä tilannekuvaa HSL:n johdolla ja varmistaa osaltaan sovittujen hankkeiden toteutuminen. Mikäli KUHA-ohjelman (nyk. pienhankeohjelma) toteuttamisessa ilmenee haasteita, nämä on välittömästi tuotava yhteiseen keskusteluun, jotta laajan ohjelman sisältä voidaan ottaa toteutettavaksi vaihtoehtoinen hanke.
- Kaksitoistavuotisen sopimuskauden ja neljän vuoden toimenpiteiden yhteensovittaminen sopimuskirjauksissa vaatii niin liikenteen, maakäytön kuin asumisen puolella tarkempaa pohdintaa jatkossa, jotta tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta on sujuvampaa ja toimenpiteiden vaikuttavuus voidaan varmistaa.
- Haasteita MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttamiselle tulevana vuosina aiheuttaa myös muuttunut maailmantilanne ja erityisesti turvallisuusympäristössä tapahtuneet muutokset. Niiden vaikutukset koko yhteiskunnan toimintaan ovat mittavia ja vaikutukset laajoja monella sektorilla. Inflaatio ja korkotason nousu heijastuvat niin asumisen hintaan, rakentamiseen ja liikkumisen kustannuksiin kuin myös julkiseen ja yksityishenkilöiden talouteen ja ostovoimaan. Rakentamisen ja joukkoliikenteen kustannukset kasvavat, ja lisäksi kuntien kiristynyt taloustilanne tuo painetta joukkoliikenteen rahoitukseen.

# Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23





# Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden seurannasta kaudella 2020-23 (1/2): Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

## Sovitusti edistyneet toimenpiteet:

- Asumisen kaavojen kerrosalasta 92 % (tavoite 90 %) sijoittui MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Myös ensisijaisten vyöhykkeiden kaavojen toteutumisedellytyksistä on huolehdittu sopimuskaudella ja sinne on valmistunut paljon asuntoja.
- Valtio myönsi seudun kunnille kunnallistekniikan avustuksia reilusti yli sovitun määrän eli 47,3 milj. € (tavoite vähintään 40 milj. €).
- Valtio osoitti omistamaansa maata seudulla asuntotuotantoon. Toteutuneita kiinteistökauppoja oli 15 kpl ja useita hankkeita on myös valmisteilla.
- Pääradan Pasila-Riihimäki-välin 2. vaihe (laajennettu sisältämään Hyvinkään ja Riihimäen välisen tavaraliikenneraiteen rakentamisen sekä Keravan liityntäpysäköinnin) sekä Helsinki-Pasila välin toimenpiteet etenivät suunnitellusti. Kaikki ratikkahankkeet ovat edenneet. Myös metron kapasiteetin nostoon liittyvät toimenpiteet etenivät suunnitellusti.
- Espoon kaupunkiradan toteutus eteni pääosin sovitusti, mutta hanke odottaa osin lisärahoitusta varikkopäätöksen puuttumisen vuoksi ja nousseen kustannusarvion takia.
- Valtio myönsi avustuksia joukkoliikennetoimijoille julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämiseen MAL-sopimuksen mukaisesti.
- Valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla myönnettiin kaudella 2020-2023 Helsingin seudun kuntiin n. 25,6 miljoonaa euroa.
- MAL 2023 -suunnitelma hyväksyttiin syyskuussa 2023. MAL 2023 -suunnitteluprosessista tehdään jälkiarviointi, jonka tulosten pohjalta prosessia kehitetään seuraaville kierroksille. Jälkiarviointi valmistuu kesään 2024 mennessä.
- Yhdessä edistettävät toimenpiteet matkaketjujen, raportoinnin, digitalisaation osalta etenivät. Automaation tiekartta valmistui alkuvuodesta 2022.

## Osittain edistyneet toimenpiteet:

- Lähijunaliikenteen varikoiden kokonaisratkaisu jäi puuttumaan. Varikoiden suunnittelua on edistetty, mutta lopullisia ratkaisuja varikoiden sijainnista Rantaradalla ja Kehäradalla ei ole.
- Santaradan korvaavan ratkaisun löytämisessä on ollut haasteita.
- Seudun KUHA-hankkeet etenivät, mutta lopullista tietoa toteutuvista hankkeista ei ole vielä saatu.

## Toimenpiteitä jotka eivät toteutuneet:

- Raskaan liikenteen palvelualueiden sijaintien löytämisessä on ollut merkittäviä haasteita.
- Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa ei ruuhkamaksuja mainita, eikä asian valmistelua ole jatkettu.





# Tiivistelmä MAL-sopimuksen toimenpiteiden seurannasta kaudella 2020-23 (2/2): Asuminen ja elinympäristön laatu

## Sovitusti edistyneet toimenpiteet:

- Asuntoja valmistui reilusti yli 66 000 asunnon tavoitteen: 77 031 kpl vuosina 2020-23.
- Valmistuneista asunnoista 93 % rakennettiin MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille ensisijaisille vyöhykkeille.
- Korkotuettujen asuntojen käynnistysavustuksia myönnettiin 83 milj. € (tavoite 80 milj. €).

## Osittain edistyneet toimenpiteet:

- Kunnissa valmistui asuntotonttien hyväksytyjä asemakaavoja 5,4 milj. k-m<sup>2</sup> (tavoite 6 milj. k-m<sup>2</sup>).
- Asemakaavojen asumiseen varattua kerrosalaa on tullut tällä sopimuskaudella voimaan vuosittain reilut 1 milj. k-m<sup>2</sup>, yhteensä 4,9 milj. k-m<sup>2</sup>.
- Valtion tukeman asuntotuotannon osalta ei koko seudun tasolla vuosina 2020-23 päästy tavoitteena olevaan asuntojen määrään (tavoite: 18 244 asuntoa, valmistuneita: 16 431, toteumaprosentti: 90 %).
- Sopimusosapuolten olisi tullut yhteistyössä selvittää edellytyksiä nostaa tuetun asuntotuotannon osuutta.
- A-Kruunu Oy on aloittanut tuetun asuntotuotannon rakentamisen Helsingin seudulla (235 asuntoa vuonna 2022, 114 asuntoa 2023). Tavoitteena oli 600 asunnon aloitus vuosittain. Rakenteilla oli vuoden 2023 lopussa 285 asuntoa.
- Asunnottomuus väheni vuodesta 2019 42 % eli 1 100 henkilöllä. Tavoitteena oli puolittaa asunnottomien määrä.

# Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä



# Maankäyttö ja kestävä yhdyskuntarakenne

- kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23
- asuntokaavoitustuotanto ja sen sijoittuminen
- asuntokaavoitustavoitteiden toteutuminen
- valtion toimenpiteet





# Maankäyttö

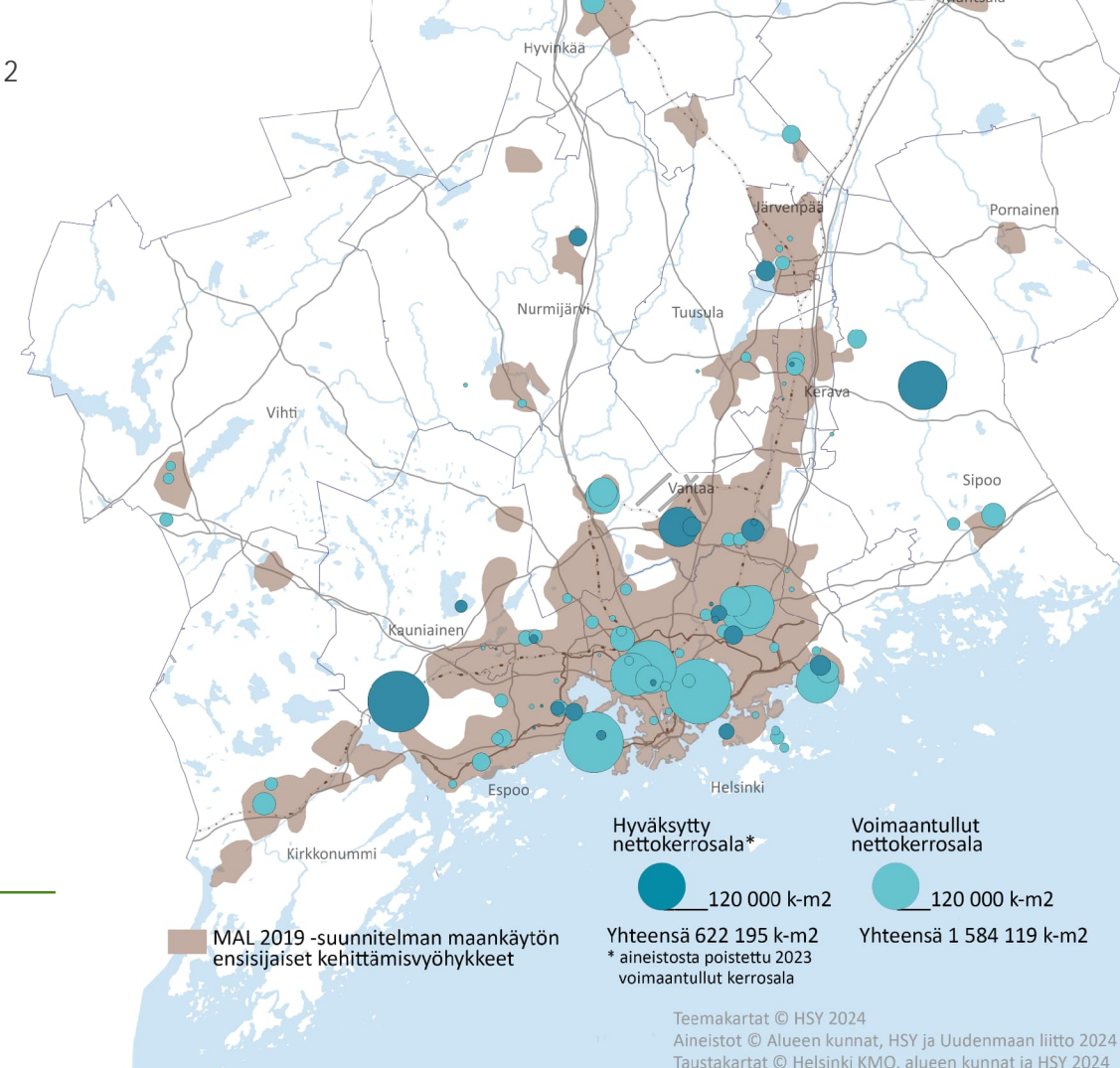
## – kooste MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
1. Kuntien asuntokaavoituksesta vähintään 90 % maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille.	Edistyi sovitusti	Helsingin seudun kuntien kaavoittamasta asumisen kerrosalasta 92 % sijoittui maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille 2020-23.
2. Valtion kunnallistekniikka-avustusta vuosittain vähintään 10 milj. € maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille.	Edistyi sovitusti	ARA myönsi 2020-23 Helsingin seudulle 47,3 milj. € infra-avustuksia. Kohteita oli Espoossa, Helsingissä, Vantaalla, Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Keravalla, Kirkkonummella, Sipoossa, Tuusulassa ja Vihdissä.
3. Valtio osoittaa omistamaansa maata asuntotuotantoon.	Edistyi sovitusti	Toteutuneita kiinteistökauppoja vuonna 2020-23 15 kpl. Useita suuria hankkeita on valmisteilla.
14./1 Kunnissa valmistuu asuntotonttien asemakaavoja (asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta) koko kaudella 6 milj. k-m <sup>2</sup> (vuodessa 1,5 milj. k-m <sup>2</sup> ).	Edistyi osittain	Kunnissa hyväksyttiin vuonna 2020-23 5,4 milj. k-m <sup>2</sup> asumisen kaavoja. Se on 90 % tavoitteesta. Pääkaupunkiseudulla toteumaprosentti oli 102 % ja KUUMA-kunnissa 52 %. Hyväksytyjen asemakaavojen asumiseen varattua kerrosalaa tuli voimaan 4,9 milj. k-m <sup>2</sup> .
15. Kunnat varmistavat ensisijaisten vyöhykkeiden asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen.	Edistyi sovitusti	Asuntoja valmistui ensisijaiselle vyöhykkeelle sovitussa määrin (2020-23 lähes 72 000 asuntoa eli 93 % asuntotuotannosta), mikä kertoo siitä, että toteuttamisedellytykset ovat kunnossa.

# Asuntokaavoitus Helsingin seudulla 2020-23

- Vuonna 2023 hyväksyttiin 1,3 milj. kerrosneliometriä asumisen kaavoja. Asumisen kaavojen kerrosalaa tuli voimaan 1,7 milj. kerrosneliometriä. Koko kaudella 2020-23 hyväksyttiin 5,4 milj. k-m<sup>2</sup> ja tuli voimaan 4,0 milj. k-m<sup>2</sup>.
- Hyväksytystä asuntokaavoituksesta 92 % sijoittui MAL 2019 – suunnitelman ensisijaisille vyöhykkeille. Vuonna 2023 86 % kaavoista oli ensisijaisella vyöhykkeellä.
- Kaavoitetusta asuinkerrosalasta 88 % oli kerrostaloille, 4 % rivi- ja ketjutaloille ja 8 % pientaloille.
- Asumisen kaavoja hyväksyttiin 2023 69 kpl, joista 13:sta valitettiin. Valitusprosessissa on 34 % vuonna 2023 hyväksytystä asuinkerrosalasta.
- Koko sopimuskaudella hyväksytyjä kaavoja oli 344, joista 67:stä valitettiin eli 47 % asumisen kaavojen hyväksytystä kerrosalasta joutui valitusprosessiin.

Asumisen kaavat 2023



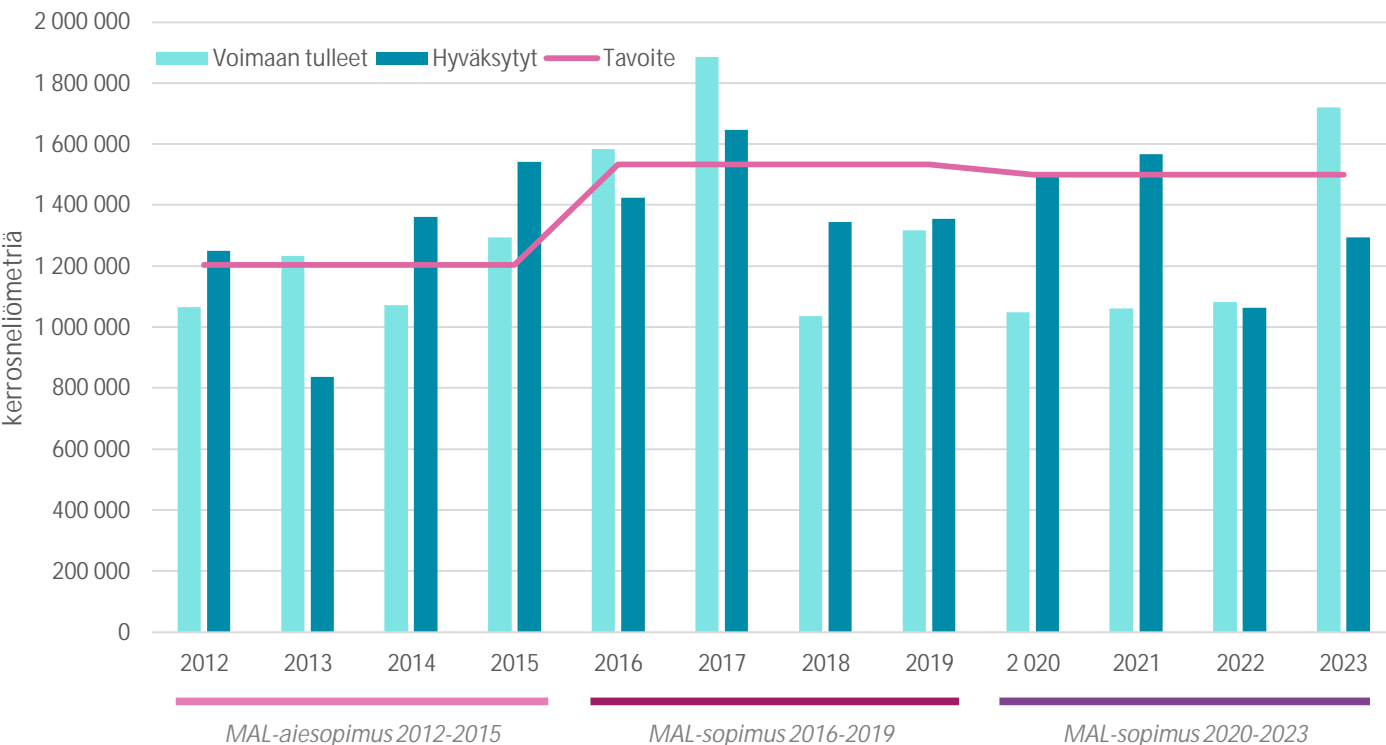
## Sovittu toimenpide:

1. Kunnat sijoittavat uudesta asuntokaavoituksesta (kerrosneliometreinä) vähintään 90 % MAL 2019 – suunnitelmassa esitetyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille



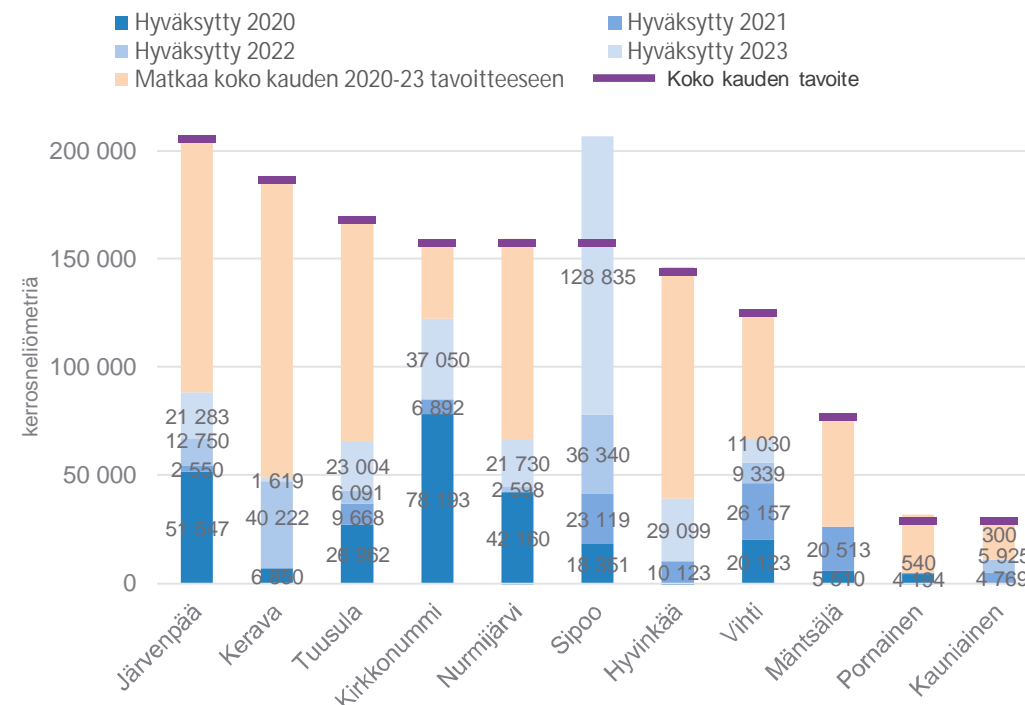
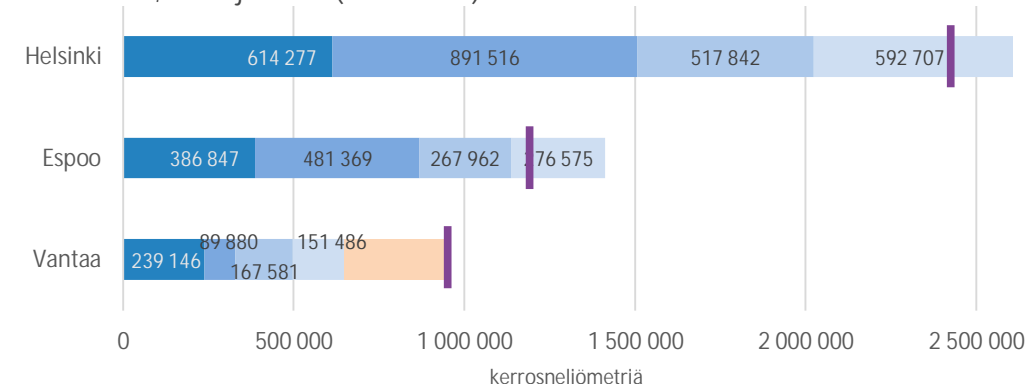
# Hyväksytyt ja voimaan tulleet asuntokaavoitus suhteessa tavoitteisiin

Hyväksytyn ja voimaan tulleen asuntokaavoituksen määrä ja tavoitteet MAL-sopimuskausilla



- MAL-sopimuskaudella 2020-23 valmistui 5,42 milj. k-m<sup>2</sup> hyväksytyjä asumisen kaavoja. Se on 90,3 % koko kauden tavoitteesta.

Hyväksytyt asuntokaavoitus suhteessa tavoitteeseen kunnittain  
Yhteensä 5,42 milj. k-m<sup>2</sup> (2020-2023)



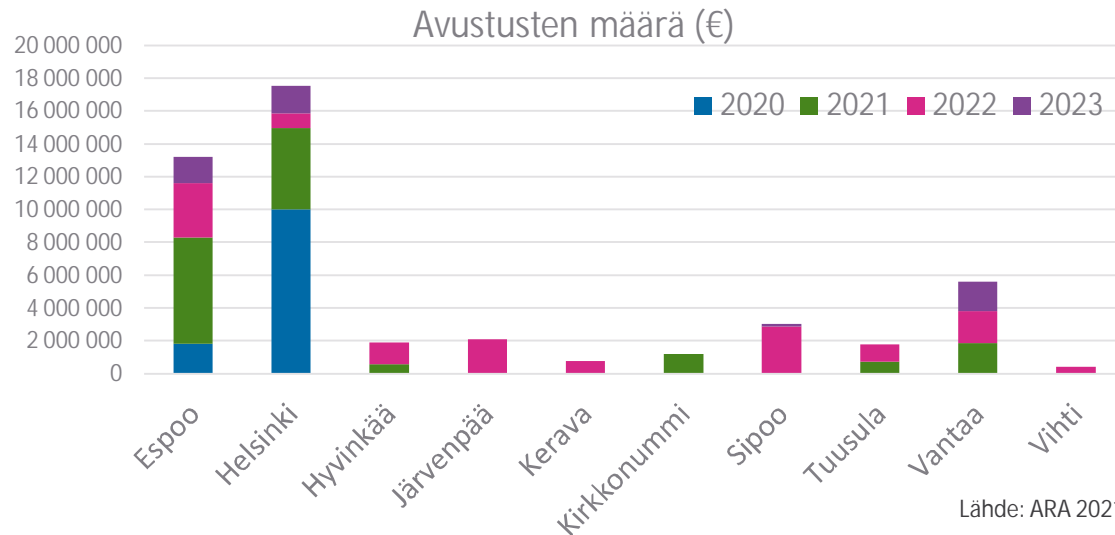
**Sovittu toimenpide:**

14 (/1). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu asuntotonttien asemakaavoja (asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta) yhteensä 6 milj. kerrosneliometriä. (kuntakohtainen asemakaavoitustavoite sopimuksen liitteessä 2)

# Valtion toimenpiteet 2020-23

## Kunnallistekniikka-avustukset

- ARA myönsi kunnallistekniikka-avustusta Helsingin seudulle vuosina 2020-23 yli 47 miljoonaa euroa.
- Kohteita oli yhteensä 34 (kolme kohdetta sai avusta kahtena eri vuonna). Kaksi kohteista ei ollut maankäytön ensisijaisella vyöhykkeellä, vaan niiden vieressä.
- Täydennysrakentamiskohteiksi oli määritelty 14 kohdetta.



Senaatti-konsernin hallinnoiman valtion kiinteistöomaisuuden luovutukset asumisen käyttötarkoitukseen

## Senaatti-kiinteistöt

Toteutuneet luovutukset:

- 2020 2 kpl (Helsinki)
- 2021 5 kpl (Helsinki, Vantaa)
- 2022 6 kpl (Tuusula, Helsinki)
- 2023 2 kpl (Tuusula, Helsinki)

## Senaatin Asema-alueet Oy

- Ei toteutuneita luovutuksia
- Yhtiön asema-alueiden kiinteistökehitysprojektien valmistumisen myötä tapahtuvat myynnit ajoittuvat pääosin kauden 2020-23 jälkeiselle ajalle.

Lähde: Senaattikiinteistöt 2021-24

### Sovittu toimenpide:

2. Valtio osoittaa kunnallistekniikka-avustusta vähintään 10 miljoonaa euroa vuodessa MAL 2019 –suunnitelman mukaisilla maankäytön ensisijaisilla vyöhykkeillä sijaitseville kohdealueille. Painopiste avustusten kohdentamisessa on täydennysrakentamisessa.

# Kestävä ja vähähiilinen liikennejärjestelmä

kooste sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23







# Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
4.1 Lähijunaliikenteen varikoiden suunnittelu ja aikataulut	Edistyi osittain	Varikkovalmistelu etenee kaikilla ratasuunnilla, mutta sovittua aikataulua hitaammin. Varikoiden tarkemmista sijainneista ei Pääradan Jäspilää lukuun ottamatta ole vielä päätöstä. Junakalustoyhtiö Oy on sovittu varikoiden toteuttajaksi.
4.2 Espoon Kaupunkiradan toteuttamisen käynnistäminen	Edistyi osittain	Kaupunkiratahanke on käynnistynyt ja etenee alkuperäisen valtuuden puitteissa. Radan rakentaminen on käynnistynyt talvella 2023-2024 kestäen vuoteen 2028 asti. Kaupunkiradan jatko odottaa varikkopäätöstä ja sen myötä valtion lisätalousarviosta tulevaa lisärahoitusta.
4.3 Päärata Pasila-Riihimäki 2. vaiheen käynnistäminen	Edistyi sovitusti	Hankkeen toteutus etenee suunnitellusti, ensimmäinen lisäraide Kytömaan ja Ainolan välille valmistuu 2024. Hanketta on laajennettu sisältämään Hyvinkään ja Riihimäen välisen tavaraliikenneraiteen rakentamisen.
4.4 Keravan liityntäpysäköinti toteuttamisen käynnistäminen	Edistyi sovitusti	Keravan liityntäpysäköinti toteutetaan Pääradan Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisäämisen 2. vaiheen yhteydessä. Liityntäpysäköinnin toteutuksesta on tehty aiesopimus Väyläviraston ja Keravan kaupungin välillä.
4.5 Helsinki-Pasila -rataväli 4.5.1 Liikennöintimallin päivitys 4.5.2 Ratasuunnitelma ja muut toimenpiteet	Edistyi sovitusti	Kapasiteettiselvitys valmistui vuonna 2022. Häiriösimulointiselvitys valmistuu 03/2024. Väylävirastossa on käynnistymässä rakentamissuunnittelu.
4.6 Santaradan toimintojen siirron selvitys	Edistyi osittain	Santaradan korvaavan ratkaisun löytämisessä on ollut haasteita. Vantaa on selvittänyt kuormauspaikkaa korvaavaa paikkaa Hosantielle. Väylävirasto on keväällä 2024 muodostanut kannan, että siirto on lähtökohtaisesti mahdollista. Nykyisen kuormauspaikan poistamisesta ei voi tehdä päätöstä ennen kuin siirto on varmaa ja poistamista ei voi toteuttaa ennen kuin korvaava paikka on käytössä.



# Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

## Toimenpide

## Edistyminen

## Lisätietoja

5.1 Vihdintien  
pikaraitiotien suunnittelu

Edistyi  
sovitusti

Rakentamisvaihe ajoittuu arviolta vuosille 2026-2031. Traficom on myöntänyt hankekokonaisuudelle MAL-sopimuksen mukaisen 105 000 000 euron valtionavustuksen.

5.2 Vantaan ratikan  
suunnittelu

Edistyi  
sovitusti

Vantaan ratikan rakentaminen toteutetaan allianssimuodossa ja kilpailutus käynnistymässä 3/2024, hankintapäätös määrä tehdä elokuussa 2024. Hankintapäätös vaatii myönteisen MAL-tukipäätöksen. Asemakaavat viivästyneet lentokenttäalueella ja Fazerin alueen linjausta vaatii uuden kaavan ja katusuunnitelman pohjavedenottoalueen vuoksi.

5.3 Viikin-Malmin  
pikaraitiotien suunnittelu

Edistyi  
sovitusti

Viikin-Malmin pikaraitiotien päivitetty yleissuunnitelma päätöksentekoon 2024. Päätösehdotuksena on käynnistää tarkempi suunnittelu raitiotien ensimmäisestä vaiheesta. Hankeaikataulun mukaan rakentaminen 2028–32. Viikin-Malmin pikaraitiotie on MAL 2023 -suunnitelman mukaisesti osa Vt 4 hankekokonaisuutta, ja hankkeeseen vaikuttaa mahdollinen Vt 4 kehittäminen.

6. Valtion avustukset  
julkisen henkilöliikenteen  
palveluiden  
järjestämiseen

Edistyi  
sovitusti

Valtio on myöntänyt avustuksia joukkoliikennetoimijoille julkisen henkilöliikenteen palveluiden järjestämiseen MAL-sopimuksen mukaisesti. Digitalisaatiohankkeille on myönnetty lisää aikaa vuoden 2024 puolelle.

7. Metron kapasiteetin  
noston suunnittelu

Edistyi  
sovitusti

Metron nykyinen kulunvalvonta edellyttää uutta kulunvalvontajärjestelmää. Kulunvalvonnalla tähdätään myös kapasiteetin kasvattamisen mahdollistaviin ratkaisuihin. Hankesuunnitelma on hyväksytty Helsingin ja Espoon kaupungeissa. Hanke mahdollistaa metron matkustajakapasiteetin 25% lisäyksen nykyiseen verrattuna.



# Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
8. KUHA-hankkeiden toteutuminen	Edistyi sovitusti	KUHA-hankkeet (kustannustehokkaat liikennejärjestelmän parannushankkeet) toteutumassa Espoossa, mutta KUUMA-kunnissa osa valtion MAL-rahoituksesta (noin 0,5 milj. euroa) jää käyttämättä.
9. Raskaan liikenteen palvelualueiden suunnittelu ja toteutuksen käynnistäminen	Ei edistynyt sovitusti	Raskaan liikenteen palvelualueiden sijaintien löytämisessä on merkittäviä haasteita. Vantaan Keimolaan laajennettiin palvelualueen yhteydessä olevaa pysäköintialuetta, joka käytössä 2023-2027. Vantaan Katriinantien levähdysalue kilpailutettiin ja se on käytössä 2022-2027. Vt 3 ja mt 132/152 liittymän suunnitellun raskaan liikenteen palvelualueen tiesuunnitelman ja asemakaavan laatiminen on käynnissä (kustannusarvio on noin 14-15 M€). Tuusulan ja Järvenpään rajalla oleva palvelualue VT 4:n/MT 145:n risteyksessä ei ole edennyt.
10. Kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen	Edistyi sovitusti	Valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla myönnettiin kaudella 2020-2023 Helsingin seudun kuntiin n. 25,6 miljoonaa euroa.
11. Ruuhkamaksu-lainsäädäntö	Ei edistynyt sovitusti	Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa ei ruuhkamaksuja mainita, eikä asian valmistelua ole jatkettu.
12. MAL-suunnitelman päivittäminen	Edistyi sovitusti	MAL 2023 -suunnitelma hyväksyttiin syyskuussa 2023. MAL 2023 -suunnitteluprosessista tehdään jälkiarviointi, jonka tulosten pohjalta prosessia kehitetään seuraaville kierroksille. Jälkiarviointi valmistuu kesään 2024 mennessä.



# Liikenne – kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
13. Matkaketjujen ja raportoinnin ja digitalisaation edistäminen sekä automatisaation tiekartta	Edistyi sovitusti	Yhdessä edistettävät toimenpiteet matkaketjujen, raportoinnin, digitalisaation osalta ovat edenneet. Automaation tiekartta on valmistui alkuvuodesta 2022.

# Asuminen ja elinympäristön laatu

- kooste toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23
- asuntotuotanto ja tavoitteiden toteutuminen
- asuntotuotannon sijoittumisanalyysit
- ARA-tuotanto
- ARA-käynnistysavustukset ja A-Kruunun asuntotuotanto
- asunnottomuuden puolittaminen





# Asuminen – kooste MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
14./2 Helsingin seudulle valmistuu 16 500 asuntoa vuodessa. Koko kauden tavoite oli 66 000 valmistunutta asuntoa.	Edistyi sovitusti	Helsingin seudulle valmistui 20 652 asuntoa vuonna 2023. Koko kaudella yhteensä valmistui 77 031 asuntoa.
16. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on PK-seudulla 30 % kokonaistavoitteesta (15 144 asuntoa 2020-23). Kunnat huolehtivat että 20 % asuntotuotannosta (10 096 asuntoa) on tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa.	Edistyi osittain	PK-seudulle valmistui 13 041 valtion tukemaa asuntoa. Se on 86 % tavoitteesta. Tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa valmistui 8 695 asuntoa. Se on 86 % tavoitteesta.
17. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on KUUMA-kunnissa 20 % kokonaistavoitteesta (3 100 asuntoa). Kunnat huolehtivat että 10 % asuntotuotannosta (1 544 asuntoa) on tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa.	Edistyi sovitusti	KUUMA-seudulle valmistui 3 390 valtion tukemaa asuntoa. Se on 109 % tavoitteesta. Tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa valmistui 1 905 asuntoa. Se on 123 % tavoitteesta.

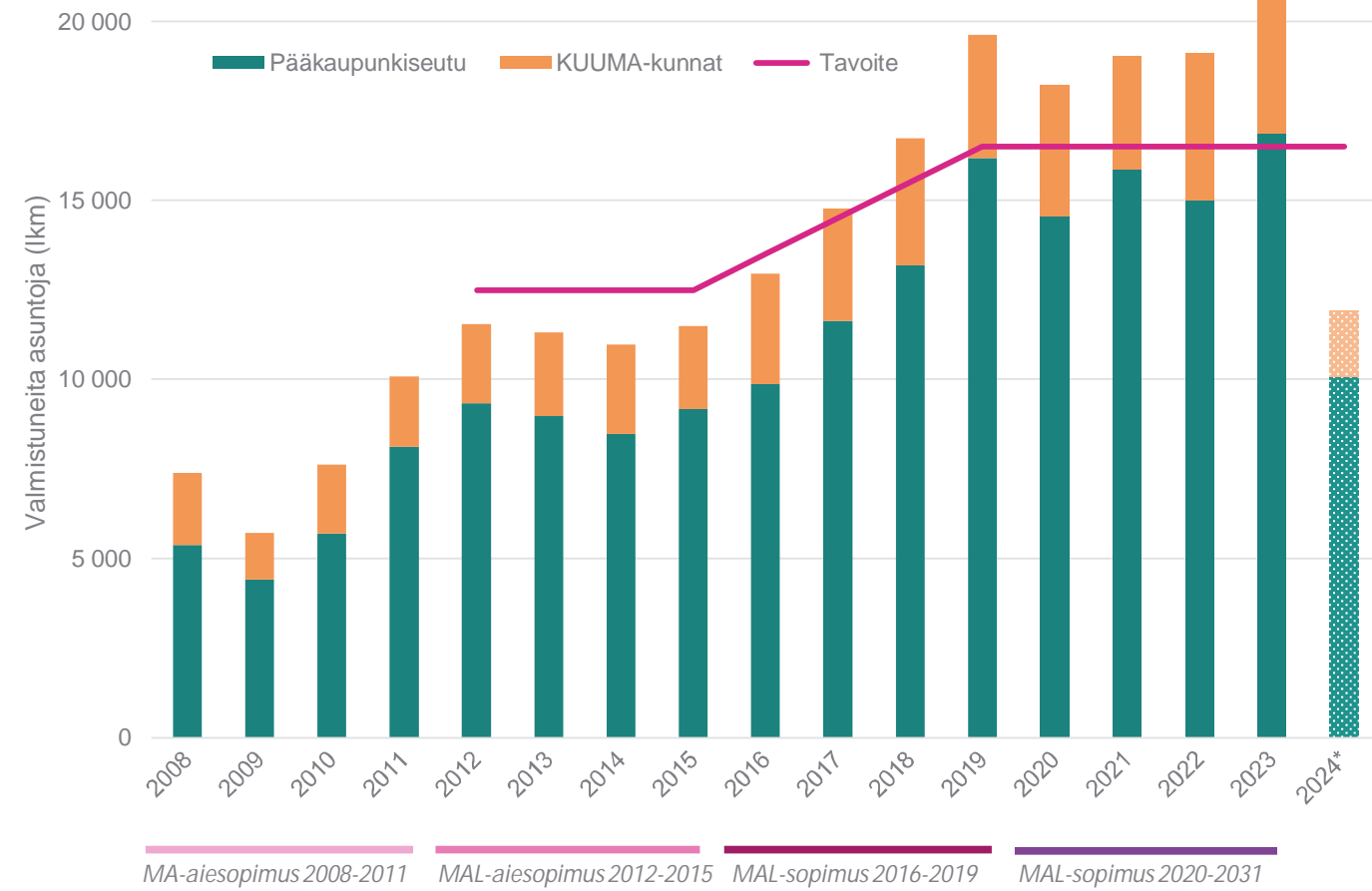


# Asuminen – kooste MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutumisesta 2020-23

Toimenpide	Edistyminen	Lisätietoja
18. Selvitetään yhteistyössä edellytyksiä nostaa valtion tukeman asuntotuotannon osuutta.	Edistyi osittain	Valtion tukemaa asuntotuotantoa on mahdollistettu korottamalla vuosittaista korko-tukivaltuuden määrää aiempia vuosia korkeammalle tasolle. Osuuden nostamista selvitettiin, mutta sitä ei edistetty.
19. Valtio osoittaa tavallisille 40-vuotisille korkotuki-vuokra-asunnoille käynnistysavustuksia 20 milj. €/vuosi maankäytön ensisijaisilla vyöhykkeillä.	Edistyi sovitusti	Käynnistysavustuksia on myönnetty 2020-23 Helsingin seudulla 8 215 asunnolle yhteensä yli 83 milj. €. Vuonna 2023 lähes 24 milj. €.
20. A-Kruunu rakennuttaa tavallisia 40-vuotisia korko-tukivuokra-asuntoja. Tavoitteena kasvattaa tuotantoa siten, että 2021 vuotuinen aloitusten määrä on n. 800, joista 600 Helsingin seudulla ja 15 % puukerrostaloasuntoja.	Edistyi osittain	Vuonna 2023 A-Kruunu aloitti 114 asunnon rakentamisen Helsingin seudulla ja loppuvuodesta 2023 rakenteilla oli yhteensä 285 asuntoa. Suunnittelussa A-Kruunulla oli yhteensä 687 asuntoa Helsingin seudulla. Vuosina 2020-23 A-Kruunu rakensi 1 379 asuntoa yhdeksään eri Helsingin seudun kuntaan.
21. Ehkäistään ja vähennetään asunnottomuutta. Tavoitteena asunnottomuuden puolittaminen 2023 mennessä. Helsinki, Espoo, Vantaa, Hyvinkää ja Järvenpää osallistuvat asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan.	Edistyi osittain	ARA:n kunnilta keräämien tietojen mukaan Helsingin seudun kunnissa oli vuonna 2023 yhteensä 1 552 asunnottomia. Vertailuvuodesta 2019 asunnottomien määrä vähentyi 42 % eli 1 110 hengellä.



# Helsingin seudulle valmistuneet asunnot 2008-2023 ja kuntien arvio\* vuodelle 2024



- Vuonna 2023 valmistui 20 652 asuntoa, mikä on 125 % sopimuksessa asetetusta vuosittaisesta tuotantotavoitteesta.
- MAL-sopimuskaudella 2020-23 valmistui yli 77 000 asuntoa. Neljän vuoden tavoite oli 66 000.
- Arvio vuonna 2024 valmistuvista asunnoista on ennätysellisen alhainen.

\* Arvio perustuu vuonna 2023-2024 alkaneeseen asuntotuotantoon ja myönnettyihin rakennuslupiin (tehty 3/2024\*)

## Valmistuneet asunnot 2020-23 talotyyppin mukaan

	Kerrostalo	Pientalo
PKS	88 %	12 %
KUUMA	69 %	31 %
Seutu yhteensä	84 %	16 %

### Sovittu toimenpide:

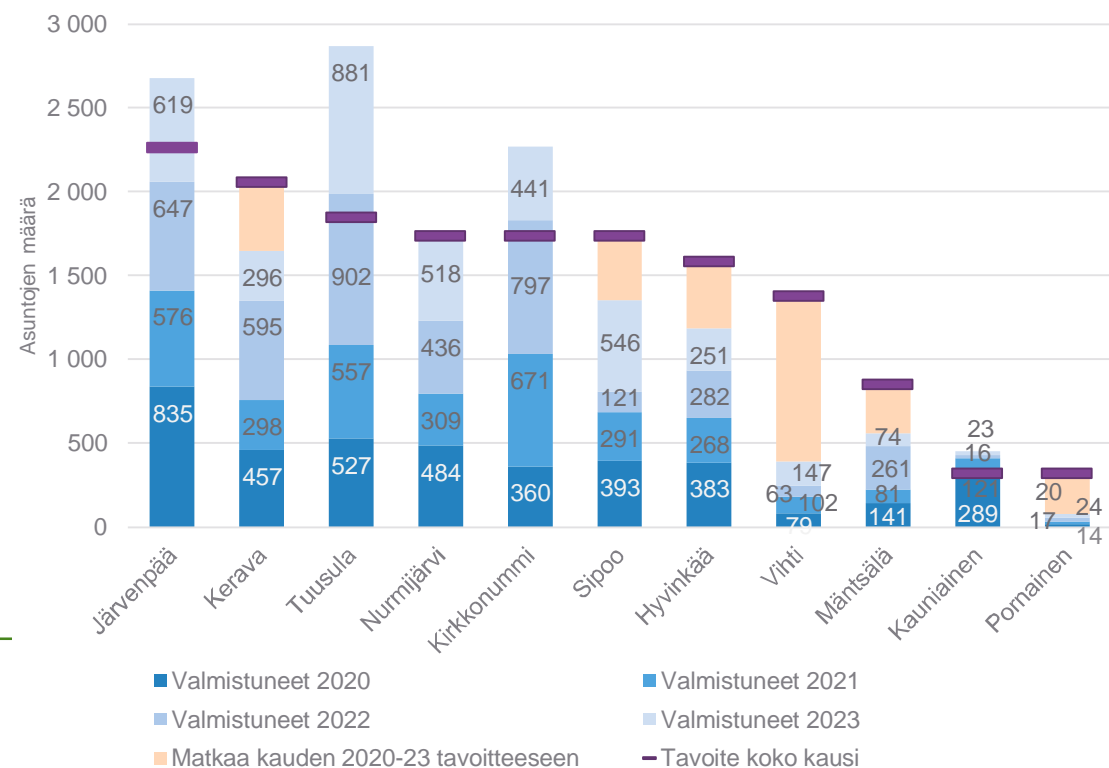
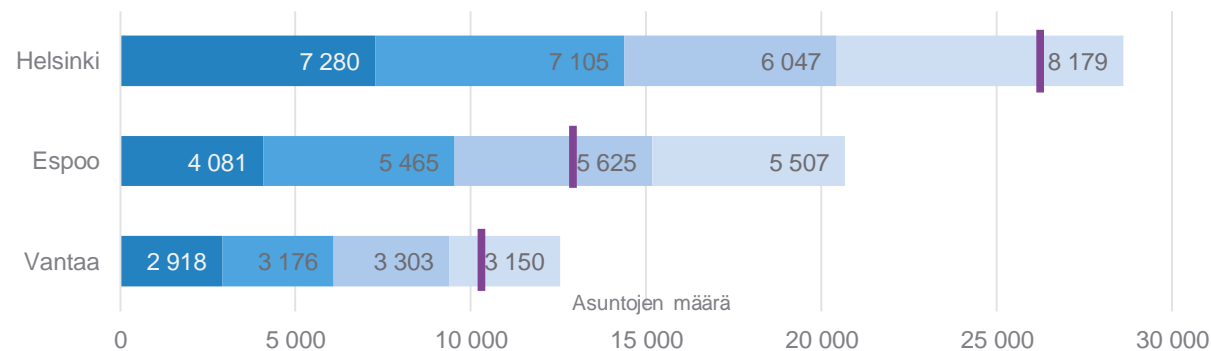
14 (/2). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu...  
Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu kaudella 2020-2023 16 500 asuntoa vuodessa...





# Asuntotuotantotavoitteen toteutuminen kunnittain 2020-23

Kunta/ seutu	Valmistuneet asunnot YHTEENSÄ	Valmistuneet kerrostalo-asunnot yhteensä AK	Valmistuneet pientalo-asunnot yhteensä AP	Tavoite	Toteuma %
Espoo	20 678	17 085	3 593	13 200	157 %
Helsinki	28 611	26 508	2 103	26 400	108 %
Kauniainen	449	381	68	320	140 %
Vantaa	12 547	10 556	1 991	10 560	119 %
PKS yhteensä	62 285	54 530	7 755	50 480	123 %
Hyvinkää	1 184	856	328	1 584	75 %
Järvenpää	2 677	2 032	645	2 264	118 %
Kerava	1 628	1 386	242	2 056	79 %
Kirkkonummi	2 269	1 623	646	1 736	131 %
Mäntsälä	557	279	278	848	66 %
Nurmijärvi	1 747	978	769	1 736	101 %
Pornainen	75	1	74	320	23 %
Sipoo	1 351	1 026	325	1 736	78 %
Tuusula	2 867	1 939	928	1 848	155 %
Vihti	391	87	304	1 376	28 %
KUUMA yhteensä	14 746	10 207	4 539	15 504	95 %
Helsingin seutu yhteensä	77 031	64 737	12 294	66 000	117 %



## Sovittu toimenpide:

14 (/2). Helsingin seudun kunnat sitoutuvat siihen, että koko sopimuskaudella valmistuu... Tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu kaudella 2020-2023 16 500 asuntoa vuodessa...



# MAL 2019 -suunnitelman ensisijaiselle kehittämisvyöhykkeelle sijoittui 93 % vuosina 2020-23 valmistuneista asunnoista

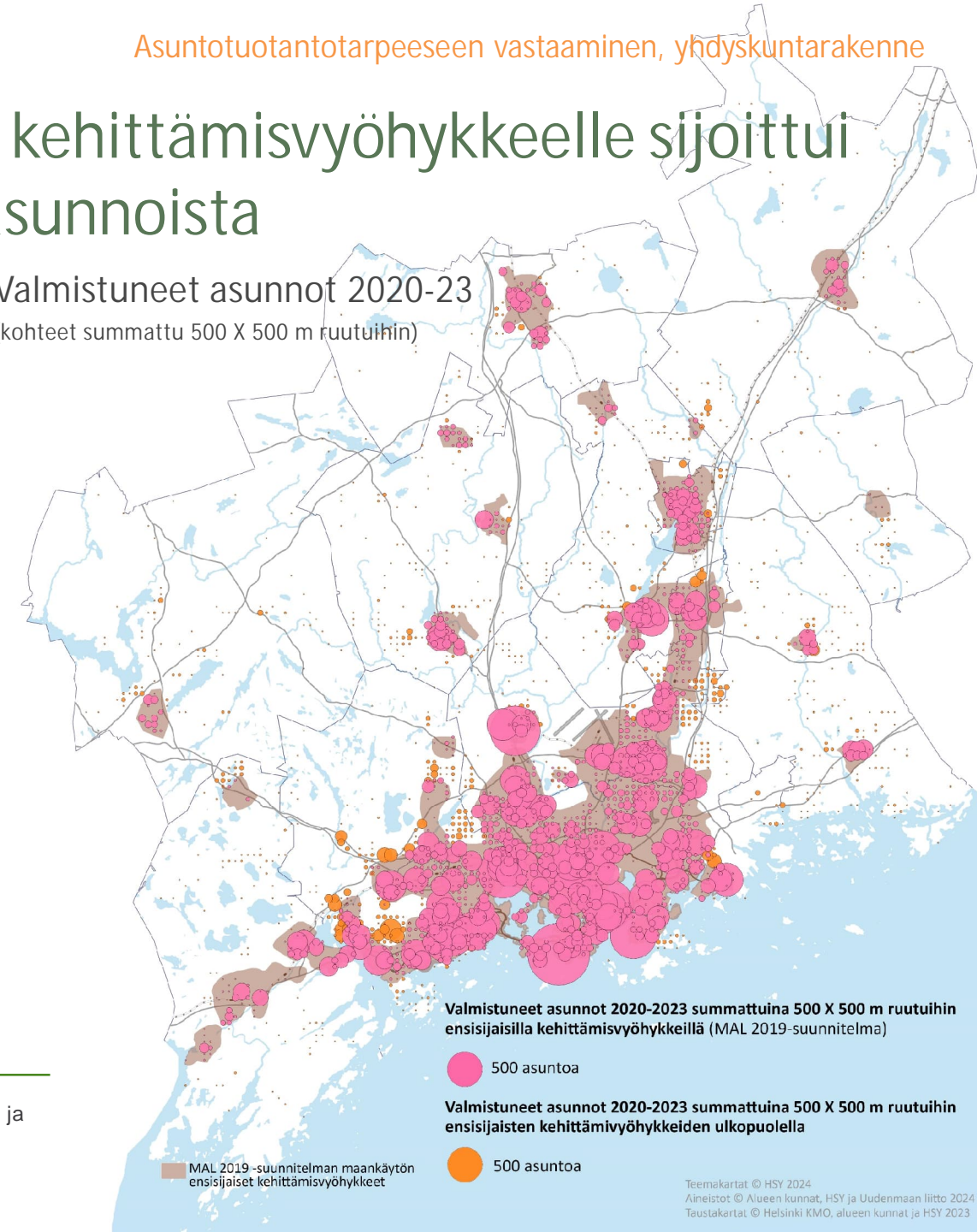
Asuntotuotanto suhteessa ensisijaisiin kehittämisvyöhykkeisiin ja asemakaavoitettuun alueeseen

- MAL 2019 –suunnitelmassa määritellyille ensisijaisille kehittämisvyöhykkeille valmistui lähes 72 000 asuntoa eli 93 % seudun asuntotuotannosta.
- Valmistumista edeltävän vuoden lopussa asemakaavoitettuna olleelle alueelle valmistui 99 % asunnoista.
- Ensisijaisille vyöhykkeille valmistuvien asuntojen suuri määrä kertoo siitä, että kaavojen toteuttamisedellytykset ovat kunnossa, eikä kaavoituksen ja asuntotuotannon välillä ole pullonkauloja seudullisella tasolla. Kuntatasolla tilanne vaihtelee paljon.

	Asemakaava-alueen ulkopuolelle	Ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle
Espoo	0,2 %	12,0 %
Helsinki	0,0 %	1,0 %
Kauniainen	0,0 %	0,0 %
Vantaa	0,3 %	4,9 %
Hyvinkää	1,8 %	7,1 %
Järvenpää	0,4 %	4,2 %
Kerava	0,6 %	8,7 %
Kirkkonummi	4,0 %	7,1 %
Mäntsälä	11,7 %	26,9 %
Nurmijärvi	5,2 %	13,9 %
Pornainen	53,3 %	94,7 %
Sipoo	11,0 %	24,7 %
Tuusula	2,9 %	10,9 %
Vihti	14,3 %	44,0 %

## Valmistuneet asunnot 2020-23

(kohteet summattu 500 X 500 m ruutuihin)



Valmistuneet asunnot 2020-2023 summattuina 500 X 500 m ruutuihin ensisijaisilla kehittämisvyöhykkeillä (MAL 2019-suunnitelma)

● 500 asuntoa

Valmistuneet asunnot 2020-2023 summattuina 500 X 500 m ruutuihin ensisijaisen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella

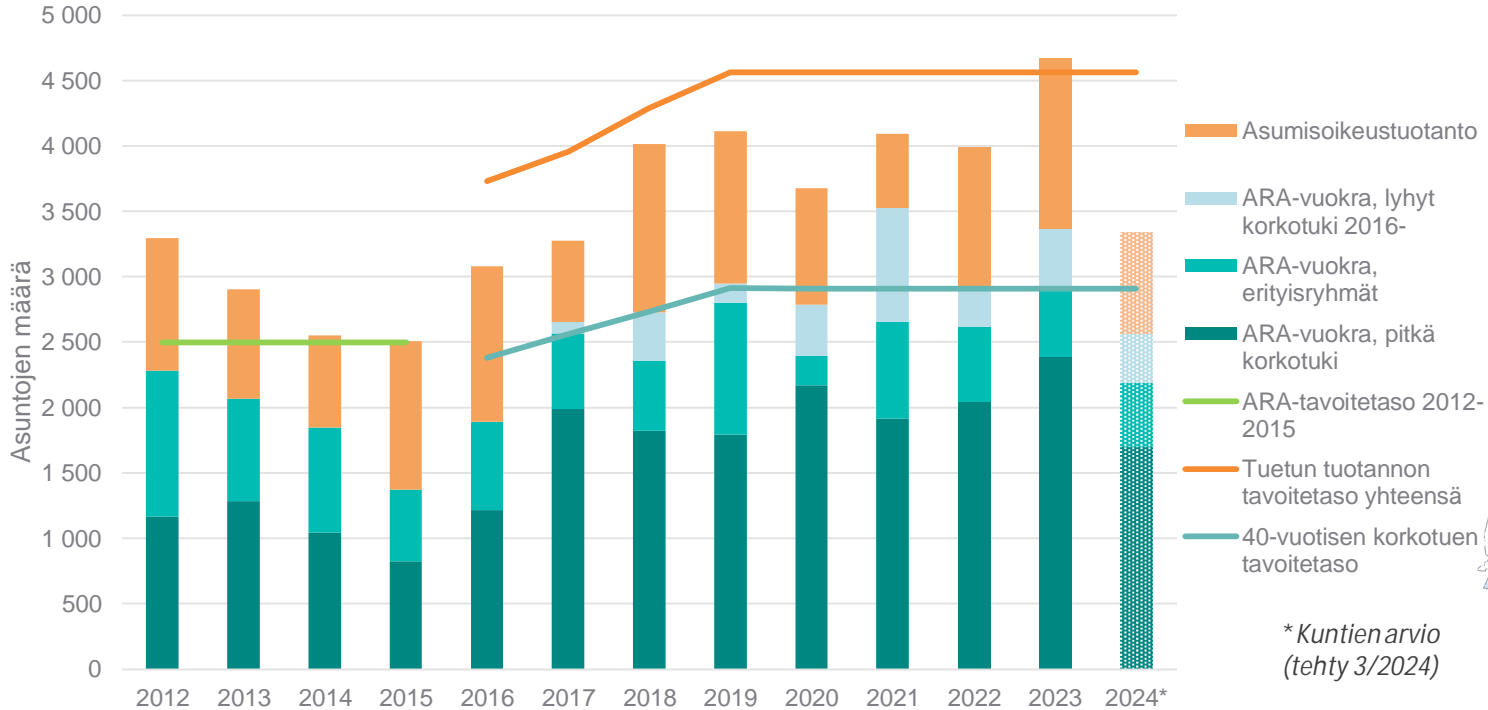
● 500 asuntoa

MAL 2019 -suunnitelman maankäytön ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet

**Sovittu toimenpide:** 15. Kunnat varmistavat ensisijaisten vyöhykkeiden asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen.

**Sovittu tavoitetila:** Seudulle on rakennettu vuoteen 2030 mennessä noin 200 000 uutta asuntoa, joista 90 % sijoittuu seudullisesti ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle.

# Valtion korkotukema asuntotuotanto 2012-2023



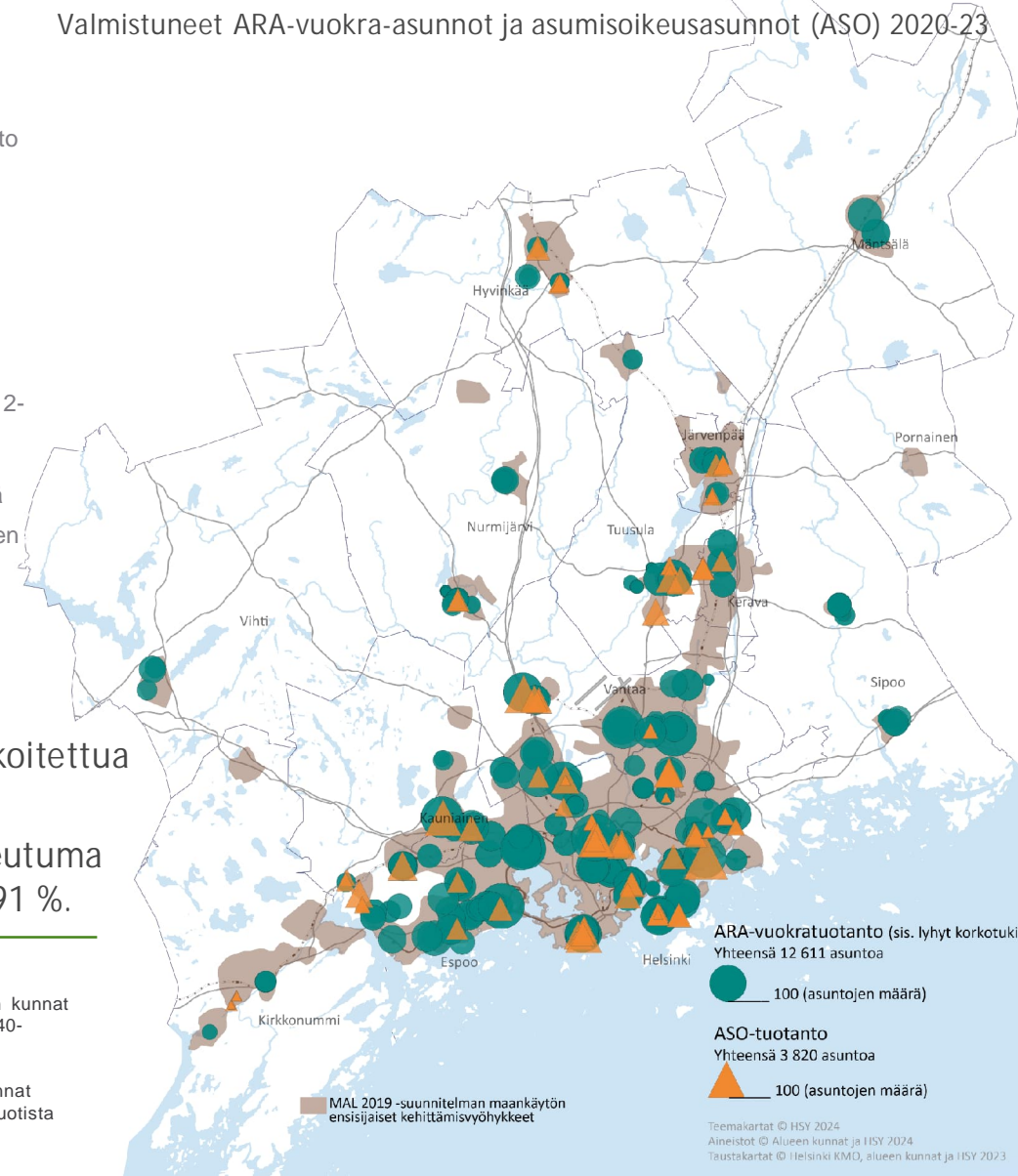
- Vuonna 2023 valmistui 2 388 normaalia ARA-vuokra-asuntoa ja 548 erityisryhmille tarkoitettua vuokra-asuntoa. Uusia asumisoikeusasuntoja valmistui 1 306.
- MAL-seurantakaudella 2020-23 tuetulle tuotannolle yhteensä asetetun tavoitteen toteutuma oli 90 % ja pitkäaikaisella korkotuella rakennettavien asuntojen tavoitteen toteutuma 91 %.

## Sovitut toimenpiteet:

16. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on pääkaupunkiseudulla yhteensä 30 % PKS asuntotuotannon kokonaistavoitteesta. Pääkaupunkiseudun kunnat huolehtivat tontinluovutuksessaan tai maankäyttösuunnitelmissaan siitä, että pääkaupunkiseudun asuntotuotannosta 20 % on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa.

17. Valtion tukeman korkotukituotannon osuus on KUUMA-kunnissa yhteensä 20 % KUUMA-seudun asuntotuotannon kokonaistavoitteesta. KUUMA-kunnat huolehtivat tontinluovutuksessaan tai maankäyttösuunnitelmissaan siitä, että KUUMA-seudun asuntotuotannosta 10 % on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien vuokra-asuntotuotantoa. (tavoitemäärät: liite 2)

Valmistuneet ARA-vuokra-asunnot ja asumisoikeusasunnot (ASO) 2020-23





# Valtion käynnistysavustukset ja A-Kruunun asuntotuotanto 2020-23

## ARA:n myöntämät käynnistysavustukset

- ARA:n käynnistysavustuksia myönnettiin vuosina 2020-23 Helsingin seudulla 113 asuntotuotantokohteeseen. Niissä oli yhteensä yli 8 200 asuntoa.
- Avustusten kokonaismäärä oli yli 83 miljoonaa euroa.
- Kohteita oli 12 kunnassa ja vain muutamat niistä olivat maankäytön ensisijaisten vyöhykkeiden ulkopuolella.
- Puukerrostalolisää maksettiin kahdeksalle kohteelle.

Lähde: ARA 2021-24

## A-Kruunu -yhtiön asuntotuotanto

- Tavoitteena oli, että A-Kruunu -yhtiö rakennuttaa vuosittain n. 600 asuntoa Helsingin seudulla.
- Tavoitteena on nostaa puukerrostalojen osuus tuotannosta kolmasosaan vuonna 2024.
- Vuonna 2023 A-Kruunu aloitti Helsingin seudulla 114 asunnon rakentamisen. Vuoden 2023 lopussa rakenteilla oli Helsingin seudulla 285 asuntoa. Suunnitteilla oli yhteensä noin 687 asuntoa Helsingin seudulla.
- MAL-seurantakauden 2020-23 aikana Helsingin seudulle valmistui 1 379 A-Kruunun asuntoa

Kunta	Valmistuneet asunnot
Helsinki	382
Espoo	301
Tuusula	216
Nurmijärvi	141
Vantaa	129
Järvenpää	68
Kerava	51
Sipoo	47
Kauniainen	44
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>1 379</b>

Lähde: YM ja A-Kruunu 2021-24

### Sovitut toimenpiteet:

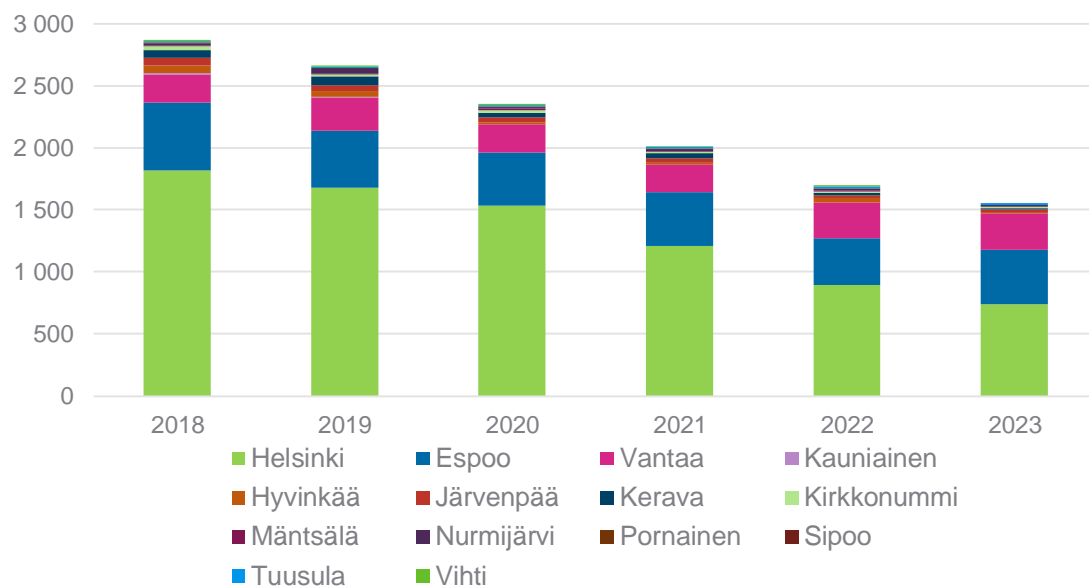
19. Valtio osoittaa tavallisille 40-vuotisille korkotukivuokra-asunnoille 10 000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta 20 miljoonaa euroa / vuosi MAL 2019 –suunnitelman mukaisille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille rakennettaville asunnoille. Puurakenteisille kerrostaloille em. vyöhykkeillä käynnistysavustusta myönnetään 12 000 eur/asunto.

20. Valtio-omisteinen A-Kruunu rakennuttaa omistukseensa tavallisia 40-vuotisia korkotukivuokra-asuntoja. Tavoitteena on, että rakennuttamistoiminta kasvaa siten, että vuodesta 2021 yhtiön asuntoaloitusten vuotuinen määrä on noin 800 asuntoa, joista noin 600 on koko Helsingin seudun alueella, ja 15 % puukerrostaloasuntoja.

# Asunnottomuuden puolittaminen

## Asunnottomuuden kehitys Helsingin seudulla

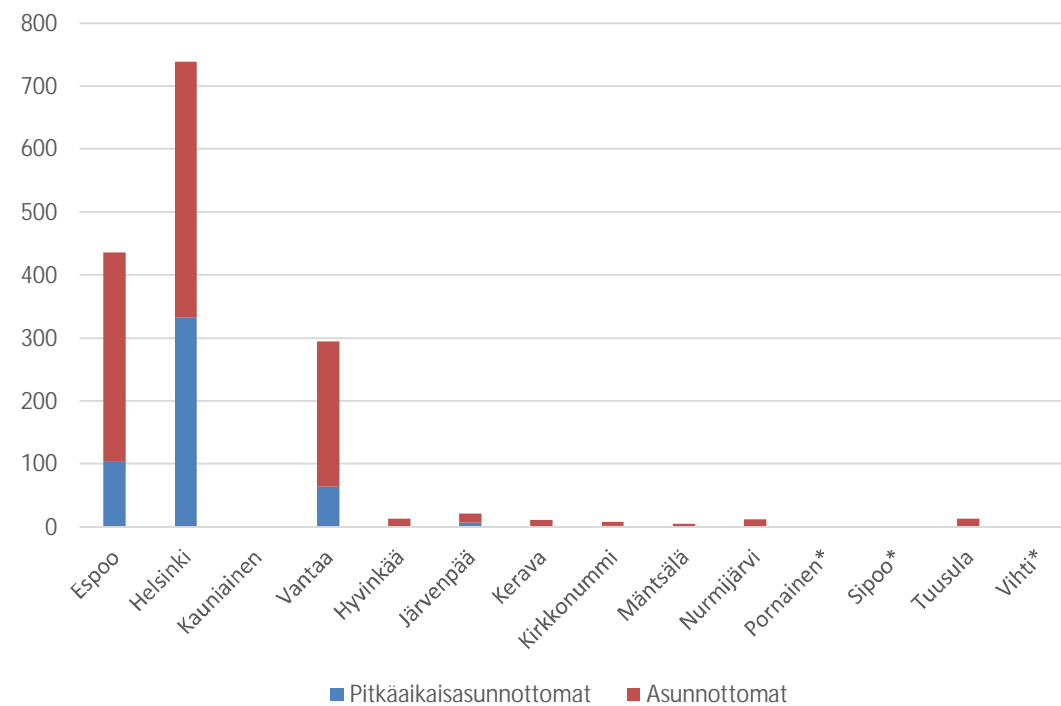
- Asunnottomuuden vertailuvuodesta 2019 asunnottomien määrä laski 1 110:llä hengellä. Asunnottomien määrä vuonna 2023 oli yhteensä 1 552.
- Asunnottomuus ei aivan puolittunut vuoteen 2023 mennessä, mutta se väheni kuitenkin 42 %.



## Yksinelävät asunnottomat Helsingin seudulla vuonna 2023

*Yhteensä 1 552 asunnotonta*

- Asunnottomuus keskittyy pääkaupunkiseudulle, missä oleskelee 43 % Suomen yksinelävistä asunnottomista ja 49 % pitkäaikaisasunnottomista.



### Sovittu toimenpide:

21. Seudun kunnat sitoutuvat yhdessä valtion kanssa ehkäisemään ja vähentämään asunnottomuutta tavoitteena asunnottomuuden puolittaminen vuoteen 2023 mennessä. Seudun kunnista Helsinki, Espoo, Vantaa, Hyvinkää ja Järvenpää osallistuvat vuosina 2020-2022 toteutettavaan asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan, jonka tavoitteena on lisätä kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa asunnottomille sekä vahvistaa kuntien asunnottomuustyötä.

Pitkäaikaisasunnottomat = asunnottomuus kestänyt vähintään vuoden tai toistuva asunnottomuus viimeisen 3 vuoden aikana

\*Pornainen, Sipoo ja Vihti eivät vastanneet kyselyyn

Lähde: ARA 2024

# MUUT SOPIIMUKSEN TOTEUTTAMISEN KANNALTA TÄRKEÄT VALTION TOIMENPITEET

- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma 2021-2032
- Fossiilittoman liikenteen tiekartta
- Rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaaminen
- Kestävän liikenteen vero- ja maksu-uudistus
- Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus
- Asuntopolitiinen kehittämisohjelma
- Lähiöiden kehittämisohjelma 2020-2022
- Kestävä kaupunki –ohjelma





# Valtion toimenpiteitä I (Liikenne)

Toimenpide

Tilanne

Liikenne 12	Valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta (2021–2032) eli Liikenne 12 -suunnitelmasta päätettiin keväällä 2021. Suunnitelman tavoitteet ohjaavat toimintaa liikenteen hallinnonalalla. Muun muassa liikennejärjestelmäanalyysin tuottaman tietopohjan hyödyntäminen päätöksenteon tukena on vakiintunut. Kolmas yhteenvetoraportti toimenpiteiden etenemisestä julkaistiin syksyllä 2023. Suunnitelmalle osoitettu rahoitus ei ole sisältänyt riittäviä määrärahoja suunnitelman täysimääräiseen toimeenpanoon. Keskeinen haaste suunnitelman toimeenpanossa on myös voimakkaasti muuttunut maailmantilanne ja kohonneet kustannukset. Liikenne 12 -suunnitelman päivitys on meneillään, ja päivitetyistä suunnitelmasta on tarkoitus päättää vuoden 2024 lopussa.
Fossiilittoman liikenteen tiekartta	Fossiilittoman liikenteen tiekartan toimeenpanossa on toteutettu sähköisen liikenteen ja biokaasun sekä vedyn liikennekäytön infrastruktuurituki, tuettu taloyhtiöiden ja työpaikkojen latausinfra kehittämistä ja toteutettu täyssähköautojen, sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkö- ja kaasukuorma-autojen hankintatukia sekä etanoli- ja kaasumuuntotukia. Näistä paketti- ja kuorma-autojen hankintatukien rahoitusta on jäljellä rahoitusta arviolta vuoden 2024 loppuun. Lainsäädäntö on uudistettu vuoden 2024 alusta kattamaan myös vetykäyttöiset paketti- ja kuorma-autot. Uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoite vuodelle 2030 on 34 prosenttia. Välivuosien tavoitteita, alkaen vuodesta 2024, tullaan hallitusohjelman mukaisesti alentamaan polttoaineen hinnannousun hillitsemiseksi. On myös toteutettu liikenteen päästöperustainen työsuhte-etujen verotuksen uudistus, poistettu täyssähköautojen autovero, toteutettu yksi romutuspalkkiokampanja ja toimeenpantu kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa (ml. kuntien kävely- ja pyöräliikenteen infra-avustukset). Kansallisten toimien rinnalla on viety loppuun EU:n 55-valmiuspaketin liikennettä koskevien ilmastoaloitteiden (7 kpl) neuvottelut ja edistetty niiden kansallista toimeenpanoa sekä edistetty Suomen kantoja raskaan kaluston hiilidioksidin arvoja koskevissa neuvotteluissa.
Rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaaminen	Liikenne- ja viestintäministeriö ja VR-Yhtymä Oy ovat tehneet 9-vuotisen sopimuksen henkilöjunaliikenteen hankinnasta. Sopimuskausi on 1.2.2022-31.12.2030. Ostoliikennesopimuksen taajamajunaliikenteen palvelutarjonta ja yhteiskäyttöiset matkaliput tukevat kestävästä liikkumisesta HSL-alueella. Hallitusohjelman mukaisesti valtio avaa markkinaehtoisesta henkilöjunaliikenteen markkinat tosiasialliselle kilpailulle.
Kestävän liikenteen vero- ja maksu-uudistus	Valtiovarainministeriö asetti liikenteen verotuksen uudistamista selvittävän työryhmän ajalle 1.9.2019-19.5.2021. Työryhmän työhön osallistuivat myös liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Verohallinto ja Liikenne- ja viestintävirasto. Työryhmä tarkasteli liikenteen verotusta kokonaisuutena päästövähennysten ja veropohjan turvaamisen kannalta. Työryhmän suosituksista toteutettiin täyssähköautojen autoveron poisto ja vastaava ajoneuvoveron perusveron korotus, jolla fiskaalisesti neutraalilla tavalla lisättiin kannustimia valita täyssähköauto.



# Valtion toimenpiteitä II (Maankäyttö ja asuminen)

Toimenpide	Aikataulu	Tilanne
Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus	2018-2022	Hallitus sopi 22.3.2022 asioista, jotka maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksesta toteutetaan. Eduskunta hyväksyi 24.2.2023 rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskevan lain. Samalla hyväksyttiin maankäyttö- ja rakennuslain muutos, jossa säädetään alueidenkäytön tietojen digitaalisuudesta. Muutos tuli voimaan 1.1.2024. Alueidenkäyttöä laajemmin muuttavaa lakiesitystä ei pääministeri Marinin hallituskaudella annettu eduskunnalle.
Asuntopoliittinen kehittämissuunnitelma	2021-2028	Eduskunta hyväksyi vuonna 2021 selonteon asuntopoliittikan kehittämisestä. Selonteossa koottiin periaatteet ja tavoitteet asuntopoliitikalle sekä esitettiin tulevien vuosien ratkaisuja asumisen haasteisiin. Selonteossa esitettyjen toimenpiteiden avulla tavoitellaan hyvää ja kohtuuhintaista asumista kaikille sekä pienennetään asumisen ilmastokuormaa. Käytännön toteuttaminen tapahtuu muun muassa käynnistettävien lainsäädäntöhankkeiden kautta ja toteuttamalla selonteossa todetut selvitystarpeet ja muut toimenpiteet. Ohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti, myös osana hallitusohjelman toteuttamisen seurantaa.
Lähiöohjelma	2020-2022	Lähiöohjelman hankkeet päättyivät vuoden 2023 alkupuolella, ja ohjelman loppuseminaari järjestettiin elokuussa 2023. Ohjelmakaudella Helsingin seudulla toteutettiin kahdeksan lähiöiden kehittämiskokonaisuutta, joista kolme Helsingissä, kaksi Espoossa ja kolme Vantaalla. Kaupungit tekivät lähiöiden kehittämisessä yhteistyötä ohjelman tutkimushankkeiden kanssa sekä osallistuvat Lähiöohjelman ja opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -ohjelman yhteiseen koulusegregaatiohankkeeseen.
Kestävä kaupunki -ohjelma	2019-2023	Ympäristöministeriön koordinoima Kestävä kaupunki -ohjelma (2019-2023) vauhditti kaupunkien ja kuntien laaja-alaisesti kestävä kehitystä ja valtion ja kaupunkien yhteistyötä. Vuonna 2023 kehitettiin uusia ratkaisuja kestäväan kaupunkisuunnitteluun, tiivistyvien kaupunkien viherympäristöihin sekä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja osallistavan kestävyystyön vahvistamiseen. Lisäksi tuettiin kestäväan kaupunkikehityksen avainindikaattorien käyttöönottoa, kestäväan kehityksen budjetointia ja kestäväan kehityksen toimien ristikkäisvaikutusten tunnistamista.  Hankkeisiin osallistui Helsingin seudulta viisi kuntaa ja yksi kuntayhtymä (Espoo, Helsinki, Vantaa, Järvenpää, Kerava, HSY) sekä useita muita organisaatioita. Ohjelman ohjausryhmässä oli mukana kolme seudun kuntaa (Helsinki, Espoo, Tuusula). Loppuarvioinnin mukaan ohjelma oli vaikuttava laaja-alaisen kestävyysajattelun ja yhteistyön vauhdittaja, joka tuotti kunnille yhteismitallisia kestävyysratkaisuja.





## Lisätiedot:

*MAL-sihteeristö:*

*Puheenjohtaja: Juha Nurmi YM*

*Sihteerit: Hanna Perälä LVM, Mikko Friipyöli YM*

*Aineistot verkossa:*

[www.hsy.fi/mal-seuranta](http://www.hsy.fi/mal-seuranta)

[www.ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset](http://www.ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset)

*Seurantamateriaalit:*

*Vilja Tähtinen, HSY*

*Johanna Järvinen, Riikka Jääskeläinen, HSL*

